

MANAGEMENT PROBLEM ECOLOGIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTION

N. A. Klymenko

Abstract. Conceptual provisions of systemic interaction of ecological and economic factors in the optimization of modern system of land use are specified. The processes of agricultural land use under current conditions, principles and regularities of environmentally sound use and protection of lands are investigated; economic and environmental assessment of ecologically safe farming system is made.

Keywords: *ecologization, biologization, farming system, land use, environmentally friendly products, soil fertility, crop allocation modelling, soil nutrition optimization*

УДК 336.76:330.322

АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІРЖОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

А. С. КРАВЧЕНКО, кандидат економічних наук,
доцент кафедри біржової діяльності
**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**
e-mail: AnnaZlata@i.ua

Анотація. Розглянуто сучасний стан функціонування біржового фінансового ринку, зокрема проаналізовано біржовий фондовий ринок України, валютний ринок Форекс. Визначено проблеми та висвітлено перспективи розвитку в майбутньому, адже саме біржовий фінансовий ринок є важливим індикаторами економічного розвитку і наочно демонструє стан, в якому перебуває держава у відповідний момент. Досліджено стримуючі чинники розвитку біржового фінансового ринку, розглянуто особливості його функціонування та відзначено притаманні йому тенденції.

Крім цього, оцінено основні тенденції торгівлі на біржовому фінансовому ринку. Акцентовано на обсягах торгівлі та структурі проведених операцій за останні роки. Розглянуто фактори впливу на зміну ситуації на біржовому фінансовому ринку та питання деривативів, їх необхідності в умовах сучасного фондового ринку України. Сформовано рекомендації щодо розвитку біржового фінансового ринку України, які сприятимуть підвищенню інвестиційного потенціалу економіки країни.

Ключові слова: *біржовий фінансовий ринок, фондовий ринок України, валютний ринок Форекс*

Актуальність. На сучасних біржових фінансових ринках обертаються кошти, обсяги яких можуть перевищувати бюджети держав, відповідно до території їх знаходження. Значення біржового фінансового ринку у фінансовій системі є вагомим, а отже, процеси, що відбуваються на ньому, можуть зробити економіку держави стабільно успішною чи навпаки, зруйнувати її. Саме тому проблема аналізу функціонування біржового фінансового ринку має істотне практичне значення.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Питанням функціонування фінансового ринку, зокрема біржового, займалися як зарубіжні, так і вітчизняні вчені: Г. Марковіц, Е. Найман, П. Роуза, О. Сохацька, Ф. Шварц, В. Шелудько та інші. Незважаючи на значну кількість науковців, які займалися вивченням теоретичних основ та аналізу функціонування фінансового ринку, зокрема біржового, на практиці це питання залишається недостатньо розкритим і потребує подальшого дослідження.

Мета дослідження – проаналізувати стан біржового фінансового ринку, виявити проблеми функціонування та визначити шляхи розвитку.

Матеріали і методи дослідження. У дослідженні було використано методи: системного аналізу, економічний, статистичний, кількісний, порівняння, графічний та аналітичний.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз функціонування біржового фінансового ринку доцільно розпочати з оцінки ситуації, що склалася на біржовому фондовому ринку, як важливого сегмента цього ринку. Фондовий ринок є індикатором фінансово-економічного та політичного стану країни. На фондовому ринку відбувається трансформація капіталу між галузями економіки шляхом розміщення та обігу цінних паперів.

За період з 2005 до 2012 р. спостерігалася тенденція збільшення загального обсягу операцій з цінними паперами, що свідчить про розвиток економіки та фондового ринку. Проте, у 2013–2015 роках, порівняно з 2012 р., спостерігалася тенденція зменшення загального обсягу операцій з цінними паперами, чому сприяла нестабільна економічна та політична ситуація в країні. За досліджуваний період питома вага операцій з цінними паперами розміщених на фондовому ринку України, за період з 2005 до 2015 р. найбільшу частку акцій, державних облігацій і векселів та найменшу частку облігацій місцевих позик і деривативів в портфелі цінних паперів, за період з 2013 до 2015 р. найбільшу частку державних облігацій, інвестиційних сертифікатів, акцій та найменшу частку облігацій місцевих позик і векселів, деривативи в портфелі цінних паперів. Така тенденція зумовлена надійністю та актуальністю визначених фінансових інструментів для сучасного стану економіки країни.

Обсяги проведених операцій з деривативами за 2005–2015 роки були найбільшими у 2011–2013 роках, найнижчими – у 2006–2009 роках. Тренд поступового зниження обсягів торгівлі деривативами спостерігався у 2014–2015 роках, у зв'язку з нестабільною політичною та економічною ситуацією в країні.

Проте, слід зазначити, що до 90 % фондового ринку є закритим і операції з цінними паперами відбуваються в приватному режимі. Наприклад, у період з 2005 до 2010 р., частка операцій з цінними паперами біржового фондового ринку становила від 4,07 % до 8,54%, на відміну від 2011–2014 років, 10,84% (2011 р.) до 26,57% (2014 р.), 13,17% (2015 р.). За досліджуваний період найактивнішими операціями з цінними паперами, розміщеними на біржовому ринку, були такі операції, які характеризувалися найбільшою відкритістю та доступністю для широкого загалу (рис. 1).

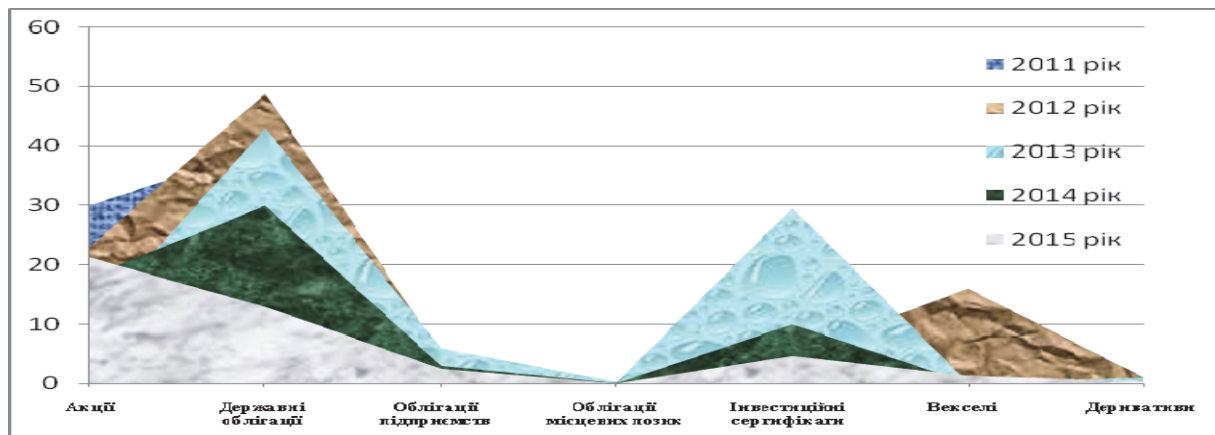

Рис. 1. Питома вага обігу цінних паперів на біржовому фондовому ринку України (2011–2015 роки, %)

*Джерело: розраховано за статистичними даними [1].

На біржовому фондовому ринку України на сьогодні діють 10 бірж як організатори торгів. Питома вага обсягу біржових контрактів є найбільшою серед представлених у загальному торговому обсязі таких фондових бірж [217]: ПФТС, Перспектива, Українська біржа. Найбільший обсяг цінних паперів на фондових біржах України належав державним облигаціям, іпотечним облигаціям, що відповідало фінансово-економічній ситуації в країні та стану вітчизняного й міжнародного фінансового ринку (рис. 2).

Безперечно, український фондовий ринок розвивається, про що свідчить таке: за період з 2005 до 2012 р., спостерігалася тенденція збільшення загального обсягу операцій з цінними паперами, що свідчить про розвиток економіки та фондового ринку в цілому. Проте, у 2013–2015 роках політична та фінансова економічна ситуація в країні вплинула на зміну стану та гальмування процесів розвитку фондового ринку України.

Тепер необхідно провести технічний та фундаментальний аналіз біржового валютного ринку Форекс. Спочатку зупинимось на технічному аналізі Форекс. За досліджуваний період 2005–2015 років ситуація на зазначеному ринку змінювалася залежно від ділової активності учасників та фінансово-економічної ситуації в окремих країнах та світі. Розглянемо детально 2015 рік.

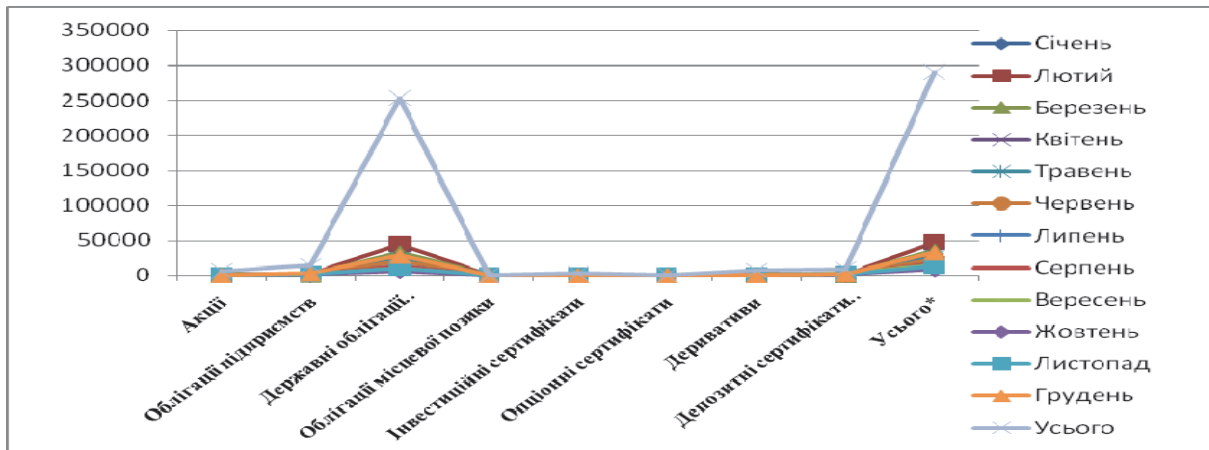

Рис. 2. Обсяги цінних паперів на фондових біржах України 2015 року, млн грн.*

*Джерело: розраховано за статистичними даними [1].

У січні очікування розвитку євро/долара підтвердилися в розрахунковому діапазоні цін, тобто посилення потенціалу биків та незначне зниження курсу. У лютому спостерігалися незначні зниження курсу валютної пари, та низький рівень активності учасників, що дало змогу парі залишатися майже в діапазоні рівноваги, проте переважав не тренд биків, а тренд ведмедів. У березні спостерігалось зниження курсу валютної пари з перекриттям найближчих цільових рівнів. Трендовий індикатор OsMA показав мінімум, причиною чого став стан перепроданості євро/долару, проте з підвищенням активності биків. У квітні, спостерігалось зниження курсу валютної пари (позначки 1,05900/1,06100). Трендовий індикатор OsMA, показав як результат досягнення цільового рівня фактором впливу перепроданості валютної пари євродолара.

У травні спостерігалася низька ділова активність на ринку. Трендовий індикатор OsMA, показав незначне посилення активності биків, чому передувало збільшення потенціалу професійних учасників ринку (биків). У червні спостерігалися зміни, не було обмеження розрахунковим діапазоном цін. Проте, така ситуація не вплинула на перевагу тренду ведмедів. У липні спостерігався ріст валютної пари (євро/долар) та збільшення ділової купівельної активності на ринку, що вплинуло на переважаючий тренд биків. У серпні – грудні переважно: спостерігалось зростання ділової активності на ринку (різних напрямів) (рис. 3), превалював потенціал ведмедів на ринку Форекс, на що вплинула економічна ситуація євросони та Америки.

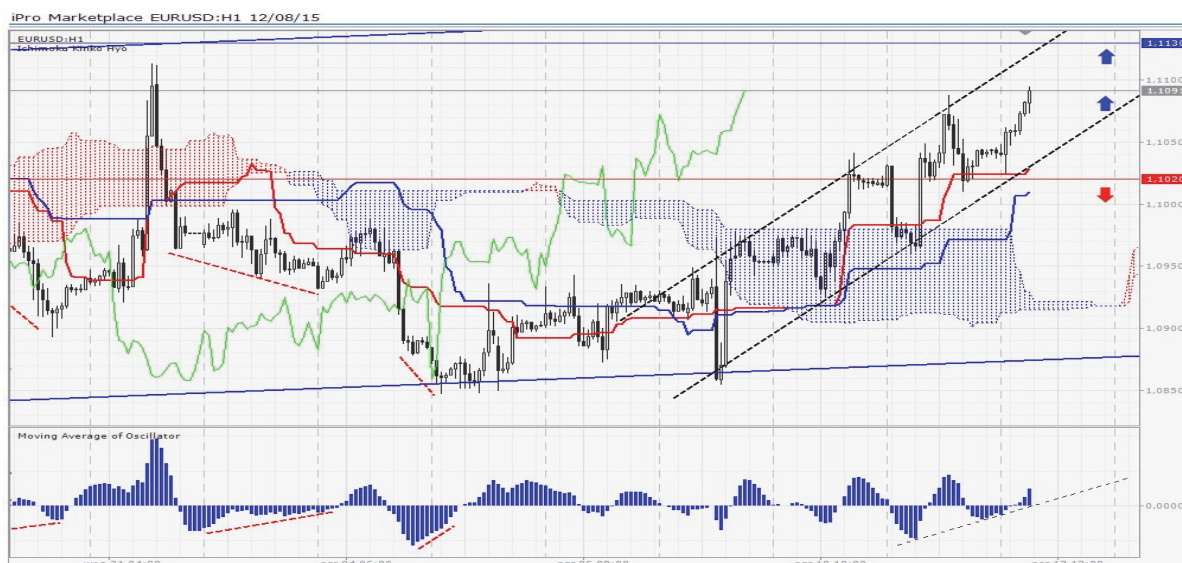

Рис. 3. Динаміка курсу валютної пари (євро/долар) у 2015 р.*

*Джерело: складено за даними [4].

Фундаментальний аналіз ринку Форекс за 2015 р. показав, що вплив на курс валютної пари євро/долар спричинили різні переважаючі фактори зокрема в січні: представлені дані платіжного балансу ЄЦБ, дохідність держоблігацій США знизилася; у лютому: ФРС представили щомісячний звіт бюджету, в якому профіцит був на рівні 2 млрд дол., на відміну від попереднього року, 53,2 млрд дол. індекс цін виробництва Єврозони від'ємний, що впливає на стійкість євро; у березні: відбулися загальні збори ради ЄЦБ; у США рівень ділової активності залишається майже без змін, однак доходи юридичних та фізичних осіб збільшуються, проте витрати зменшуються, що негативно впливає на перспективу збереження рівня стійкості долара; у квітні: ФРС представив, щоквартальний огляд фінансового ринку, у Франкфурті на Майні відбулося засідання ради ЄЦБ, щодо немонітарних питань; у травні: Єврокомісія представила прогноз економічного росту Єврозони; підвищився рівень цін на фінансові інструменти, що привертають грошові кошти на обслуговування державного боргу США; у червні: ЄЦБ та ФРС представили фінансові показники; у липні: відбувалося падіння показників фінансових інструментів на фондовому ринку в Китаї, війна на ближньому сході, можливий вихід Греції з Єврозони, співпраця США та Ірану щодо ядерної програми; у серпні – грудні: в США затрати на продукцію зросли 6,7%, проте продуктивність праці знизилася до 3,1%; в Єврозоні, ЄЦБ показав статистичні дані фінансових інструментів.

Висновки і перспективи. Дослідження показали необхідність якісних змін на українському біржовому фінансовому ринку. Його ефективне функціонування стримують такі фактори: низька капіталізація, невідповідність міжнародним стандартам, нерозвиненість інфраструктурних елементів, слабка правова база щодо захисту інтересів учасників ринку, надзвичайно низький рівень інтеграції у світовий та

європейські фінансові ринки. Подальші дослідження слід проводити щодо наряду ролі похідних фінансових інструментів у розвитку біржового фінансового ринку України.

Список літератури

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nssmc.gov.ua>
2. Офіційний сайт ПАТ «Українська біржа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ux.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Forex [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ubkmarkets.com>
5. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>
6. Про національну комісію з цінних паперів та фондового ринку // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
7. Федірко В. В. Фондовий ринок України: сучасні тенденції та проблеми розвитку / В. В. Федірко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наукових праць : Вип. 35 / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : УАБС НБУ, 2012. – 388 с.
8. Яцюк Г. В. Модернізація торгівельної інфраструктури ринку цінних паперів / Г. В. Яцюк // Фінансова інфраструктура України – К. : Криниця, 2013. – С.170–172.

References

1. The National Commission on Securities and Stock Market (2016). Available at: <http://nssmc.gov.ua>.
2. The official website "Stock Exchange" (2016). Available at: <http://ux.ua>.
3. The official site of the State Statistics Service of Ukraine (2016). Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. The official website "Forex" (2016). Available at: <http://www.ubkmarkets.com>.
5. The official website "NBU" (2016). Available at: <http://www.bank.gov.ua>.
6. President of Ukraine (2011). Decree "On the National Securities and Stock Market commission". Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011>.
7. Fedirko, V. (2012). "Stock Market of Ukraine: Current Trends and Problems of Development" Problems and prospects of the banking system of Ukraine: Collected Works, Vol. 35.
8. Yatsyuk, G. V. (2013). "Modernisation of the trading securities market infrastructure", Financial infrastructure Ukraine, 170–172.

АНАЛИЗ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ БИРЖЕВОГО ФИНАНСОВОГО РЫНКА

А. С. Кравченко

Аннотация. Рассмотрено современное состояние функционирования биржевого рынка, в частности проанализирован биржевой фондовый рынок Украины и валютный рынок Форекс. Определены проблемы и освещены перспективы развития в будущем, ведь именно биржевой финансовый рынок является важным индикатором экономического развития и наглядно демонстрирует состояние, в котором находится государство в данный момент. Проведено исследование сдерживающих факторов развития биржевого рынка, рассмотрены особенности его функционирования и отмечены присущие ему тенденции.

Кроме этого, оценены основные тенденции торговли на биржевом финансовом рынке. Акцентировано на объемах торговли и структуре проведенных операций за последние годы. Рассмотрены факторы, влияющие на изменение ситуации на биржевом финансовом рынке и вопросы деривативов, их необходимость в условиях современного фондового рынка Украины. Сформированы рекомендации по развитию биржевого рынка Украины, которые будут способствовать повышению инвестиционного потенциала экономики страны.

Ключевые слова: биржевой финансовый рынок, фондовый рынок Украины, валютный рынок Форекс

ANALYSIS OF QUALITIES OF EXCHANGE'S FINANCIAL MARKET

A. S. Kravchenko

Abstract. The article is dedicated to covering and analysis of the contemporary state of stock market of Ukraine, to its problems and future development prospects determination, as it is the stock market that is important indicator of economic development and demonstrates vividly the state of the country at the moment. The fundamental research of the stock market development stimulants has been conducted; the essential trends of stock market operation and its inherent peculiarities have been examined.

Besides, the stock structure and main trading sessions' organizers are described in the article. The attention was focused on the trading sessions' volumes, quantum and structure of the recently concluded treaties. The issue of derivatives, their practicality and viability under the conditions of the modern stock market of Ukraine was studied in detail. The recommendations as to the home stock market restructuring are produced; these will be beneficial in state economy investment potential enhancement.

Keywords: exchange financial market, stock market of Ukraine, foreign exchange market Forex